

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

**ФОРМУВАННЯ СКЛАДУ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР
З УЧАСТЮ ДУБА ПУХНАСТОГО В УМОВАХ
ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ ТА МОЛДОВИ**

*Л.П. Рафальська, кандидат сільськогосподарських наук,
О.О. Гулько, студентка**

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України, м. Київ, Україна*

З приводу складу культур дуба пухнастого в літературі відсутня єдина думка. Одні дослідники (І.М. Маяцький та М.О. Яковенко, 1980; І.М. Маяцький, 1985) вважають, що дуб пухнастий в чистих культурах росте краще, ніж з кленом татарським. Інші (О.І. Єнькова та ін., 1988) притримуються протилежної думки. Наші дослідження показали, що в чистих рядових культурах дуба пухнастого з розміщенням посадочних місць 3,0x0,5 м у його дерев спостерігається погане очищення від сучків і формуються збіжисті стовбури. Особливо це проявляється в культурах з 5-метровими міжряддями. В чистих культурах, створених площадками, дерева його ростуть «букетом» і розвивають прапороподібну низько опущену крону. В рядових культурах дуба пухнастого з кленом татарським з шириною міжрядь 2,5 м спостерігається найбільш енергійний ріст (табл.1), формуються рівні, малозбіжисті, добре очищені від сучків стовбури. Ці деревні породи можна змішувати по одному чистому ряду, або вводити ланками по 3-5 посадочних місць в 1 ряду. Свидина розвиває поверхневу кореневу систему, яка витісняє корені дуба пухнастого із верхніх у нижні горизонти ґрунту. Але в насадженнях з її участю, як і з кленом татарським, формується сприятливий мікроклімат для росту дуба. Вона сприяє накопиченню гумусу і в культурах має меншу висоту, ніж дуб пухнастий, протягом всього періоду їх вирощування. Останні особливості обумовили енергійний ріст дерев дуба і сприятливий вплив на очищення його стовбурів від сучків. При введенні в культури її доцільно розмішувати в суміжних з дубом рядах.

*Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Л.П. Рафальська

Аналогічний вплив на ріст дуба пухнастого проявляє і бірючина. Клен гостролистий з перших років життя виявляє більш енергійний ріст, ніж дуб пухнастий і до 8-12 років розвиває вузьку крону. Його можна вводити в культури дуба пухнастого в суміжних рядах за умови проведення систематичних рубок догляду з сприянням головній породі.

Кращі 22-річні культури з участю дуба пухнастого та інших порід, створених в сухих дібровах

№ п/п	Квар-тал	Склад	Середні		Зімкну-тість крон	Підгінні породи і чагарники
			висота, м	діаметр, см		
13	17	5Дп5Дз	8,3	8,2	0,9	Клен татарський
8	17	7Дз3Дп	8,2	11,3	0,7	Клен гостролистий
27	35	9Дп1Дз	7,9	9,9	1,0	Свидина криваво-червона
10	17	9Дп1Дз	7,9	11,3	0,7	Бірючина звичайна
20	35	10Дп	6,4	7,1	0,9	Алича розлога
28	35	9Дп1Дз	7,4	7,7	0,9	Чисті за складом

Алича в сухих дібровах формує щільні кущі і проявляє більш енергійний ріст по висоті, ніж дуб пухнастий, що обмежує розвиток крони дерев останнього, супроводжується погіршенням його росту, тому створювати культури дуба пухнастого з аличею в цих умовах недоцільно.

Акація біла – небажаний компонент для культур дуба пухнастого, оскільки вона розвиває поверхневу кореневу систему, інтенсивно висушує ґрунт і протягом всього життя затіняє дуб пухнастий зверху.

Таким чином, найвищу енергію росту і кращу товарну структуру проявляють дерева дуба пухнастого при змішуванні їх з кленом татарським по одному чистому ряду через 2,5 м і при розміщенні двох зближених рядів (відстань 0,5 м) його та ряду свидини з кленом татарським, при чергуванні ланками по 2-3 сіянці. В культурах, створених площадками і рядами з 5-метровими міжряддями, дерева погано очищаються від сучків і формують збіжисті викривлені стовбури.